

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Разова спеціалізована вчена рада PhD 13648, утворена наказом Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький від «30» квітня 2026 року № 69-ун, ухвалила рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта на підставі прилюдного захисту дисертації Неборак Катерини Олександрівни «Розвиток морально-етичної культури майбутніх учителів історії в освітньому середовищі закладу вищої освіти»

За спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки
«18» червня 2026 року

Характеристика особистості здобувача

Неборак Катерина Олександрівна народилася 26 січня 1989 року у м. Кіровоград.

У 2006 р. – закінчила загальноосвітню школу I-III ступенів №26.

З 2006 по 2010 рр. – навчалася у Кіровоградському державному педагогічному університеті імені Володимира Винниченка та здобула кваліфікацію бакалавра педагогічної освіти, вчитель історії основної школи.

У 2011 р. – закінчила Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка за спеціальністю «Педагогіка і методика середньої освіти. Історія» та здобула кваліфікацію вчителя історії та суспільствознавства основної та старшої школи.

У 2012 р. – закінчила Кіровоградський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка за спеціальністю «Педагогіка вищої школи» та здобула кваліфікацію викладач університетів та вищих навчальних закладів.

У 2020 р. – закінчила Центральноукраїнський державний педагогічний університет ім. В. Винниченка за спеціальністю «Середня освіта (Географія)» та здобула кваліфікацію магістра, вчителя географії, організатора краєзнавчо-туристичної роботи, керівника краєзнавчо-туристичного гуртка.

З 2012 по 2020 рр. – вчитель історії та основ правознавства в загальноосвітній школі I-III ступенів №30 Кіровоградської міської ради, Кіровоградської області.

З 2020 по 2023 рр. – викладач історії, правознавства і географії у Кіровоградському кооперативного фаховому коледжі економіки і права імені М.П. Сая.

З 2022 по 2026 рр. – аспірантка Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

З 2023 по 2025 рр. викладач історії «Кібернетичного фахового коледжу» Економіко-технологічного інституту імені Роберта Ельворті.

З жовтня 2026 р. – по теперішній час – старший викладач кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Мови: українська, англійська. Автор 11 наукових публікацій.

Дисертацію виконано у Центральноукраїнському державному

університеті імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький.

Науковий керівник – Філоненко Оксана Володимирівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Здобувачка має 5 наукових публікацій, які розкривають основні результати дисертації, з них: 4 статті – у наукових фахових виданнях України, 1 стаття – у науковому виданні, що входить до бази Web of Science. У 6 тезах – у матеріалах науково-практичних конференцій, додатково відображені наукові результати дисертації.

Наукові публікації, які відображають основні наукові результати дисертації

Статті у наукових періодичних виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Неборак К. О. Морально-етична культура майбутнього вчителя історії в умовах використання інноваційних методів навчання. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: ЦДУ ім. В. Винниченка, 2022. Вип. 207. С. 87–91. DOI: [10.36550/2415-7988-2025-1-221-245-248](https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-221-245-248)

2. Неборак К. О. Розвиток морально-етичної культури майбутніх учителів історії в освітньому середовищі закладу вищої освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Київ, 2023. Вип. 92. Т. 1. С. 247–252. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2022-1-207-247-252>.

3. Неборак К. О. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології як каталізатор розвитку морально-етичної культури майбутнього вчителя історії. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: ЦДУ ім. В. Винниченка, 2025. Вип. 219. С. 450–454. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-219-450-454>

4. Неборак К. О. Розвиток морально-етичних компетентностей майбутнього вчителя історії у контексті європейських освітніх стандартів. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: ЦДУ ім. В. Винниченка, 2025. Вип. 221. С. 245–248. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-221-245-248>

Статті у виданнях, що індексуються в міжнародних базах даних Web of Science Core Collection:

5. Kozlenko V., Liashenko R., Prysyzhnyi V., Polishchuk N, Neborak K. Aproximaciones a la capacidad de autodesarrollo informatic del futuro professor: Una mirada politica del fenomeno. *Cuestiones Politicas*. 2023. Vol. 41. №78. Pp. 678–697. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4178.46>

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради:

1. **Дубінка Микола Михайлович**, доктор педагогічних наук, доцент, в.о. декана факультету освітніх наук та мистецтв Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, без зауважень.

2. **Бойченко Марина Анатоліївна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Дисертанткою здійснено аналіз окремих аспектів зарубіжного досвіду розвитку морально-етичної культури майбутніх педагогів. Водночас дослідження виграє від більш системного представлення результатів порівняльного аналізу вітчизняних і зарубіжних підходів до розв'язання окресленої проблеми, що дало б змогу повніше висвітлити міжнародний контекст професійної підготовки майбутніх учителів історії.

2. У роботі обґрунтовано структуру морально-етичної культури майбутнього вчителя історії та визначено її основні компоненти. Разом із тим певний інтерес становило б більш розгорнуте висвітлення специфіки розвитку морально-етичної культури саме майбутнього вчителя історії порівняно з представниками інших педагогічних спеціальностей, що дозволило б чіткіше окреслити предметну своєрідність дослідження.

3. Авторкою переконливо доведено позитивну динаміку розвитку морально-етичної культури майбутніх учителів історії в результаті експериментальної роботи. Водночас більш детальне представлення якісного аналізу змін у поведінкових проявах і професійних ціннісних орієнтаціях здобувачів освіти сприяло би поглибленню інтерпретації отриманих результатів.

Зауважень, які б знижували науково-практичну оцінку роботи немає.

3. Зеленська Людмила Дмитрівна, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету історії і права Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. У п. 2.2 здобувачка подає ґрунтовний опис ефективності використання інноваційних технологій навчання (гейміфікація, VR-технології, метод квестів, хмарні технології тощо) з метою формування морально-етичної культури майбутнього вчителя історії. Проте, враховуючи специфіку громадянської й історичної освітньої галузі, фокусування предмета дослідження на підготовці саме майбутнього вчителя історії, доцільно було б більше уваги приділити методиці роботи над сенситивними (чутливими) темами історії та контраверсійними аспектами минулого (до прикладу, етичні аспекти висвітлення Голодомору, політичних репресій, міжетнічних конфліктів тощо). Бажано було б акцентувати увагу на тому, як саме опрацювання такого складного історичного контенту впливає на трансформацію теоретичних знань майбутніх учителів історії у стійкі моральні переконання.

2. Для оцінки рівнів сформованості морально-етичної культури майбутнього вчителя історії дисертантка використовує переважно методи самооцінки (анкетування, тести, рефлексивні щоденники). Погоджуючись із доцільністю вибору методичного інструментарію, водночас зауважимо, що в педагогічних дослідженнях морально-етичної тематики завжди існує ризик «ефекту соціальної бажаності» (коли студент дає відповіді, яких, на його переконання, очікує викладач). Зважаючи на це, вартувало доповнити методичний інструментарій методичний інструментарій методом незалежних експертних оцінок або аналізом реальних поведінкових проявів студентів під час педагогічної практики.

3. Обґрунтовуючи застосування інноваційних технологій навчання з метою залучення майбутніх учителів історії до активного процесу розвитку

морально-етичної культури (друга педагогічна умова) дисертантка робить акцент на цифрових інструментах. Проте, на наше переконання, розвиток морально-етичної культури майбутнього вчителя історії неможливий без «живого діалогу». З огляду на це, нам видається, що роль традиційних методів навчання (диспутів, сократівських бесід, особистого спілкування з наставником) у роботі дещо відсунута на другий план порівняно з технологізацією навчання

4. У роботі подекуди трапляються мовні та технічні огріхи, зокрема в оформленні бібліографії згідно з чинними вимогами ДСТУ.

5. Обсяги основного тексту дисертації (214 с.) дещо перевищують встановлені норми. Дисертація містить 19 таблиць, 8 рисунків, які переобтяжують зміст дисертації. Їх вартувало розмістити у Додатках.

Зауважень, які б знижували науково-практичну оцінку роботи немає.

4. Долинна Анна Сергіївна, кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії і міжнародних відносин Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, надала позитивний відгук із зауваженнями:

1. В першому розділі дисертації спостерігається неконгруентність у використанні термінології, вжитою для аргументації використання критеріально-рівневого підходу. Так в підрозділі 1.3. запропоновані авторкою критерії розвитку морально-етичної культури майбутніх учителів історії в освітньому середовищі закладу вищої освіти семантично корелюються лише фрагментарно з компонентами визначеної структури морально-етичної культури суб'єктів дослідження, наприклад: «особистісний критерій» та відповідний «особистісно-діяльнісний компонент», «мотиваційний» критерій та аксіологічно-мотиваційний компонент тощо.

2. В розділі 2 вимагає уточнення порівняльна характеристика університетських практик позааудиторної діяльності у формуванні морально-етичної культури майбутнього вчителя історії у закладах вищої освіти України, представленої у вигляді таблиці та відповідних їй висновків. Значною перевагою для роботи було б оптимізувати наочну репрезентацію даних дослідження так, щоб ті вичерпно відображали акценти та закономірності в результатах компаративного аналізу зі структурною декомпозицією та логічним групування критеріїв відповідно до методологічного принципу експліцитності наукового знання.

3. В тексті дисертаційного дослідження спостерігається тенденція до синонімічного використання категорій «розвиток» та «формування», які є спорідненими, однак не тотожними у психолого-педагогічній парадигмі науки. Вони відображають різні аспекти становлення особистості в дихотомії іманентності, як внутрішньої властивості розвитку суб'єкта дослідження та його формування під цілеспрямованим впливом педагогічних умов.

4. Основний текст дисертації містить значний обсяг ілюстративного матеріалу (схеми, таблиці, діаграми), який доцільніше було б частково винести до додатків, що зробило б виклад більш лаконічним.

Зауважень, які б знижували науково-практичну оцінку роботи немає.

5. Бабенко Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного

університету імені Володимира Винниченка, надала позитивну рецензію із зауваженнями:

1. У п.п. 1.1. «Характеристика понятійно-категоріального апарату дослідження» автор занадто детально аналізує поняття «культура» в широкому значенні, натомість поняття «розвиток морально-етичної культури майбутніх вчителів» залишається поза увагою.

2. Назва пункту 1.2. «Проблема підготовки майбутніх учителів історії в умовах сучасних освітніх викликів» ширша ніж його зміст, адже у цьому пункті автор переважно аналізує освітні програми на предмет розвитку морально-етичної культури майбутніх вчителів, а не весь процес професійної підготовки. Доречніше його назвати, наприклад, «Практика розвитку морально-етичної культури майбутніх учителів історії в умовах сучасних освітніх викликів».

3. Аналізуючи стан професійної підготовки майбутніх учителів історії у пункті 1.2. «Проблема підготовки майбутніх учителів історії в умовах сучасних освітніх викликів» необхідно окрім позитивних моментів виокремити і слабкі сторони, проблеми розвитку морально-етичної культури майбутніх вчителів історії в освітньому середовищі закладу вищої освіти.

Зауважень, які б знижували науково-практичну оцінку роботи немає.

Загальна оцінка роботи і висновок. Дисертація Неборак Катерини Олександрівни «Розвиток морально-етичної культури майбутніх учителів історії в освітньому середовищі закладу вищої освіти» є актуальною, завершеною, самостійною та цілісною науковою працею.

Дослідження містить науково обґрунтовані теоретичні та практичні результати. Результати дослідження опубліковані у наукових статтях, що є особистим науковим доробком здобувача. Обґрунтованість та достовірність отриманих наукових результатів дослідження забезпечено комплексом загальнонаукових та спеціально-наукових методів. Одержані результати дослідження можуть бути використані в освітньому процесі закладів вищої освіти.

За кількістю і рівнем публікацій, апробацією на наукових конференціях дисертація на тему: «Розвиток морально-етичної культури майбутніх учителів історії в освітньому середовищі закладу вищої освіти» відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12.01.2022 р. № 44 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 травня 2023 р. № 502), а її автор – Неборак Катерина Олександрівна – на основі публічного захисту заслуговує на присудження їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Результати голосування:

«За» – 5 членів ради

«Проти» – немає

«Утримались» – немає

На підставі прилюдного захисту, результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка присуджує Неборак Катерині Олександрівні ступінь доктора філософії у галузі знань 01 Освіта за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Голова спеціалізованої
вченої ради

Микола ДУБІНКА